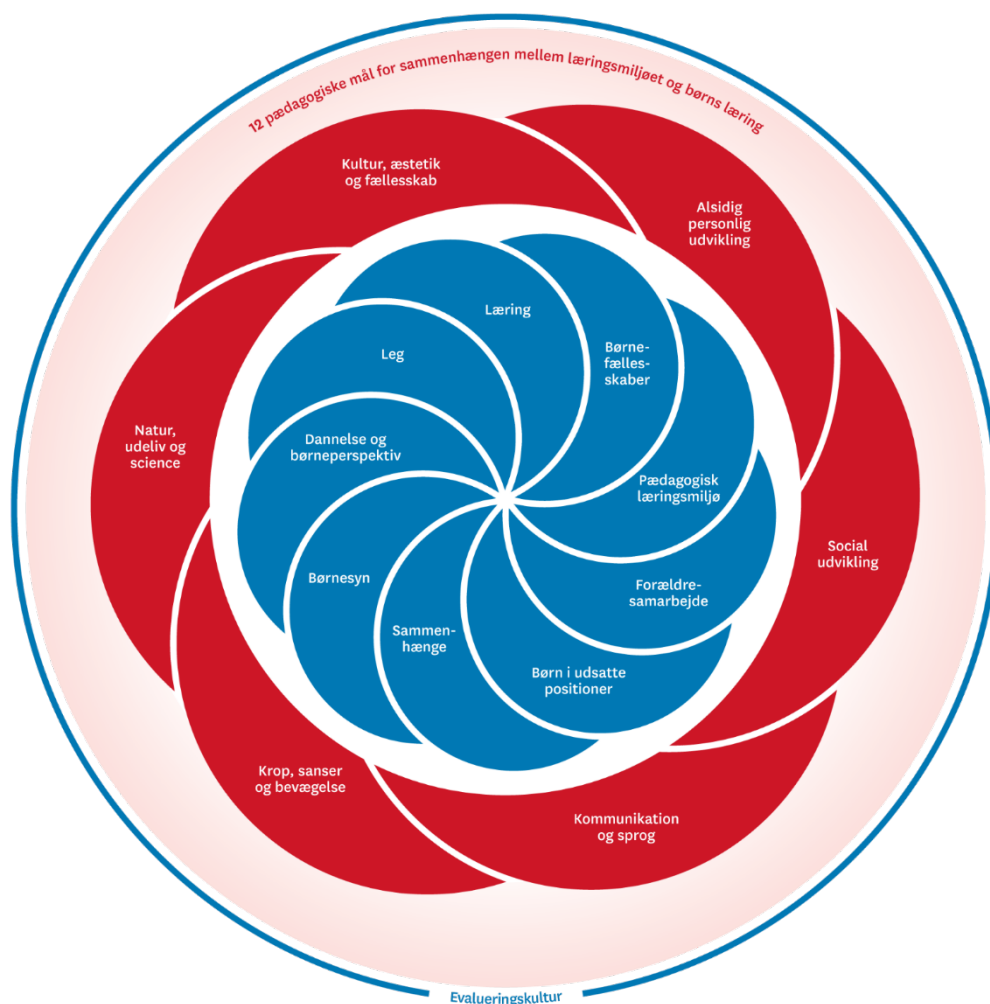

Den Styrkede Læreplan – Blikfang – Klynge IBA 2024

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen.

Hvem er vi

Blikfang er en lille integreret institution beliggende centralt på Christianshavn tæt ved Vor frelses kirke. Vi er samlet 68 børn fordelt med 44 børnehavebørn og 24 vuggestuebørn samt 12 faste medarbejdere. Børnene er inddelt i to teams et for vuggestuen og et for børnehaven, hver med 6 fastansatte, hvor børnegruppen hver formiddag opdeles i mindre legegrupper som de typisk er i, i to måneder ad gangen med den samme voksen.

Legegrupperne dannes med udgangspunkt i det enkelte barns og gruppens behov, udvikling og sociale relationer. Om eftermiddagen er børnene i det store fællesskab, men med masser af muligheder for at fordele sig ud i flere rum.

Blikfang er kendetegnet ved at være et omsorgsfuldt og rummeligt hus, hvor alle oplever sig imødekommet og set. Et sted hvor både børn og voksne føler sig anerkendt og respekteret for dem de er. Vi vægter derfor tryk tilknytning og den gode dialogen meget højt, og vi ønsker at skabe et respektfuldt og anerkendende miljø hvor alle føler de kan udtrykke deres holdninger, synspunkter og tanker. Dette afspejler sig bla. i vores forældresamarbejde, som tager udgangspunkt i en nysgerrighed på forældrenes perspektiv.

Præsentation af de fysiske rammer

En grøn oase på stenbroen.

Små legezoner ude og inde.

Blikfang er beliggende centralt på Christianshavn lige ud til en meget trafikeret og befærdet vej.

Men på bagsiden af huset åbner sig en stor grøn oase med en legeplads hvor der er plads til at cykle, klatre og gynge, til at gå på opdagelse i buske og krat, og til at fordybe sig i rolleleg i små afskærmede "rum".

Rummene er skabt af plantekasser med blomster og spiselige planter, som stimulerer syn, duft og smagssans.

Indendørs er institution indrettet med mange forskellige rum, kroge og nicher hvor der er masser af plads til at lege, og som er indrettet med hver sine legezoner, som er tydeligt animeret og afgrænset. Vores indretning gør det muligt for børnene at lege i mindre uforstyrrede grupper.

Det pædagogiske grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Præsentation af blikfangs pædagogiske grundlag

Vi ønsker at være en institution hvor alle føler sig imødekommet, set, respekteret og anerkendt for den man er, derfor er vores pædagogiske fundament bygget op omkring relations dannelse og tryk tilknytning med udgangspunkt i den moderne tilknytningsteori med legen som det bærende omdrejningspunkt samt en tydelig organisering og struktur for de daglige aktiviteter og rutiner.

Derudover har vi fokus på:

Selvhjulpenhed: på alle stuer bliver der arbejdet med selvhjulpenhed. Når vi opfordrer og opmuntrer børnene til at gøre tingene selv, giver vi dem mulighed for vigtig læring, som understøtter deres selvværd. Det gælder både når de selv tager tøj på, lyner jakken, hælder vand op og øser mad over på tallerkenen. Vi møder altid børnene på deres eget niveau, men søger at guide dem til at udfordre sig selv.

Små grupper: vi arbejder med små grupper hvor børnene inddeles efter alder eller behov. De aldersopdelte grupper giver os mulighed for at målrette alderssvarende aktiviteter, mens behovsgrupperne tilgodeser de enkelte børns særlige behov og udfordringer. Det kan f.eks. være et fælles behov for motorisk træning, sproglig opmærksomhed eller at øve sig i at indgå i sociale relationer.

Rum og indretning: vores indretning er dynamisk og fleksibel, så den altid er tilpasset den børnegruppen. Gennem indretningen skaber vi overskuelige, afgrænsende og tydelige læringsmiljøer for børnene, bl.a. via legezoner, visualisering og animering.

Inddragelse i praktiske opgaver: Børnene deltager i stort omfang i de praktiske opgaver. F.eks. er der altid børn med til at dække bord, hente mad, tørre borde af efter maden, lægge vasketøj sammen, rydde op, feje udenfor, luge i bedene. På den måde oplever børnene gennem ansvar at have betydning for fællesskabet. Vi opfordrer også børnene til at være opmærksomme på, hvordan de kan hjælpe hinanden f.eks. i garderoben eller under måltidet.

Det pædagogiske måltid: Vi anser måltider som et godt læringsrum. Gennem **Madliv** har vi fokus på måltidet som en social og pædagogisk aktivitet, der kræver ro og fordybelse. Her udfordrer vi børnenes madmod ved at præsentere dem for forskellige smage og konsistens samt inddrage dem i madaktiviteter. Vi har særligt fokus på sprog i måltidet, hvor vi fokuseret arbejder med at skabe dialog omkring måltid og det vi får serveret. Vi opfordrer altid alle til at prøve at smage, men respekterer et nej, da vi ikke anser tvang som fordrende for madmod og lyst. Derimod deltager de pædagogiske medarbejdere aktivt i måltidet som rollemodeller overfor børnene ved selv at smage. Derudover vil der i måltidet altid indgå trygheds mad, som kan være ris, pasta eller kartofler og som er noget børnene kender i forvejen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi har fokus på, at alle rum signalerer åbenhed, og derfor er der altid stolet ned og gjort klar til leg, når børnene møder ind om morgenen.

De fleste af vores legezone er fleksible hvilket gør det muligt at flytte rundt på legezone og skabe nye som tager udgangspunkt i hvad børnene er optaget af. Vi har indrettet legezone, så der er plads til forskellig leg. Både til fysisk aktive og fordybelseslege, og med plads så de forskellige lege ikke forstyrrer hinanden. Medarbejderne er opmærksomme på børnegruppens interesser og lege, og tilpasser læringsmiljøet sådan at det bedst muligt understøtter dette.

Derudover prioriterer vi at rummene afspejler årstider, traditioner og pædagogiske temaer/projekter og er udsmykket med børnenes egne kreationer, på den måde bidrager alle med at give Blikfang et personligt udtryk.

Praksis eksempel på at følge børnenes spor når vi indretter legezone.

En gruppe drenge har over flere dage bygget hule i nichen hvor der er tegnebord, hvilket har betydet, at de andre børn ikke har kunne sidde og tegne. De voksne spurgte hvorfor de altid byggede hule lige netop der, og drengene svarede at der var den store madras, det store bord og taburetter som tæpperne kunne hænges op på.

Rummet ved siden af, blev ofte kun brugt til at spise frokost i, her flyttede vi nu den store madras og alle tæpperne ud, samt et stort skab på hjul som de kunne hænge tæpperne op på.

Nu kunne drengene bygge deres hule uden at forstyrre dem som gerne ville tegne. Samtidig fik vi delt børnegruppen op i to mindre grupper.

Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn har ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

I Blikfang arbejder vi grundlæggende ud fra at det at være barn er en værdi i sig selv, og at alle børn har hver deres særlige kompetencer og kan bidrage med noget særligt. Vi ønsker at skabe, bidrage og understøtte det gode børneliv, hvor der er plads til, tid og ro til at være barn, hvor vi er ansvarlige for at sikre rammen for dette.

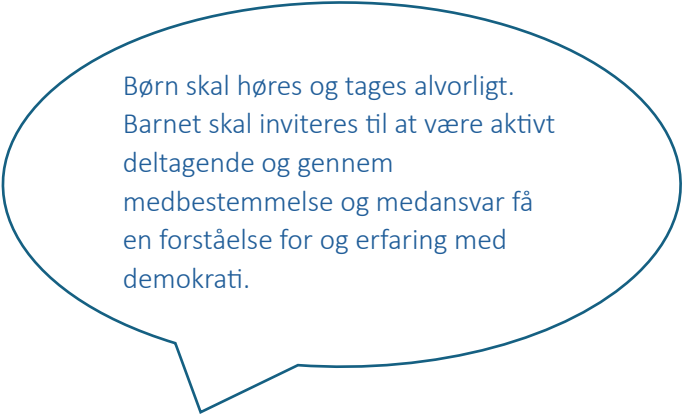
Vores grundlæggende børnesyn er baseret på Klyngens forståelse af, at:

- *Børns udvikling foregår i en vekselvirkning mellem deres egen og omverdenens aktiviteter, krav og forventninger.*
- *Børn er selvstændige individer, der aktivt bidrager til egen udvikling via relationer og samspil med omgivelserne.*
 - *En vigtig forudsætning for børns trivsel og udvikling er, at de gives rum for medbestemmelse og medansvar, så de kan få erfaring med at indgå i demokratiske processer.*
- *Børn har - fra de bliver født - brug for en tæt følelsesmæssig relation til voksne for at udvikle deres alsidige personlighed.*
 - *Det enkelte barn er unikt og har krav på at blive mødt med respekt for sin person og baggrund.*
- *Børn er født med mange potentialer og med lyst til at lære og udforske verden.*
- *Børn samarbejder som udgangspunkt altid med de voksne, og de forsøger altid at gøre deres bedste.*
 - *Det er den voksnes opgave at gøre det muligt for barnet at samarbejde.*

Børnesynet skal afspejles i alle sammenhænge, fra modtagelse af barn og forældre til konflikthåndtering, tilrettelæggelse af projekter og aktiviteter, dialog med og om børn - og til alt hvad man foretager sig for og med børnene.

Synet på barnet er afgørende for den forståelse, vi bygger vores handlinger på. Derfor er det afgørende, at børnesynet inddrages i de daglige refleksioner og faglige drøftelser. Det kræver at vi løbende udfordrer hinanden på vores forforståelse.

Dannelse og børneperspektiv

Børn skal høres og tages alvorligt.
Barnet skal inviteres til at være aktivt deltagende og gennem medbestemmelse og medansvar få en forståelse for og erfaring med demokrati.

Alle børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal med tænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlige for at skabe.”
Dagtilbudsloven §8, stk. 2

I Blikfang skal alle børn opleve at have indflydelse og medbestemmelse på udformningen af deres dagligdag og aktiviteter, uanset baggrund, køn, alder og kultur. Hensigten er at medvirke til, at barnet udvikler selvstændighed og deraf lærer at tage medansvar og udvikle evnen til at samarbejde og indgå i forpligtende fællesskaber, der på sigt vil give dem muligheden for at forfølge deres mål og drømme.

Gennem dannelse (dybere form for læring), hvor barnet inviteres og opfordres til at være aktiv deltagende, støtter vi og bidrager til, at barnet forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at kunne begå sig og handle som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.

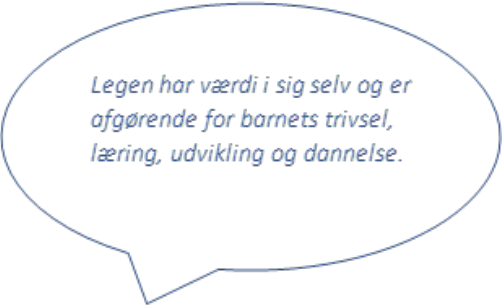
Derfor:

- Medtænkes dannelse, ligestilling og demokrati i det daglige pædagogiske arbejde.
- Barnet skal inviteres til at være aktivt deltagende, så det selv er med til at skabe læring og konkret deltagelse i demokratiske sammenhænge.
- Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges, så det i høj grad inddrager børnenes perspektiver, deltagelsesmuligheder og forskellige forudsætninger.
- De fysiske rammer, herunder indretning og animering af legezoner, indrettes så de giver valg- og deltagelsesmuligheder for alle børn, hvilket også bidrager til at fremme dannelsen.

Det at give børn erfaring med demokrati og egen dannelse handler om at:

- Lytte til og efterspørge børnenes perspektiver samt at give mere plads til deres dagsorden
- Lære dem at lytte til andres perspektiver og håndtere de udfordringer det kan give, når man ikke vil det samme,
- Give børnene erfaring med og støtte i at samarbejde om at finde en løsning
- Være opmærksomme på, hvilke børn der har brug for tid, hjælp og støtte i aktiviteter, rutiner eller relationer, for at barnet reelt får mulighed for at opleve demokrati.

Leg

Legen har værdi i sig selv og er afgørende for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

"Børns spontane og selvorganiserede leg skal både anerkendes og respekteres og gives betydelig plads i hverdagen i dagtilbuddene. Det pædagogiske personale har samtidig et ansvar for at have en opmærksomhed på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig."
(Master for styrket læreplan, 2018)

I Blikfang er legen en del af det fundament vi bygger vores pædagogiske praksis på. Vi anser legen som omdrejningspunktet for barnets trivsel, læring og udvikling.

- Legen er grundlæggende for barnets udvikling og understøtter fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet m.m.
- Legen giver børnene mulighed for at øve sig i at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter og dermed deltage i demokratiske processer.

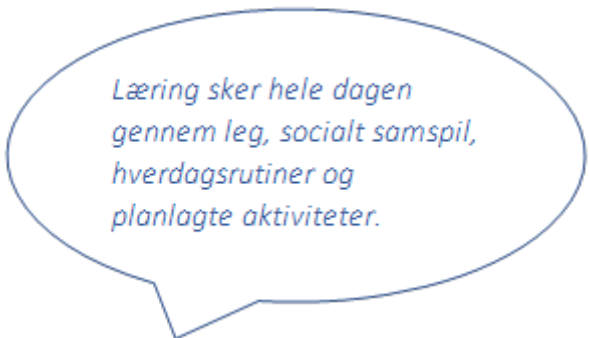
Det er afgørende for barnet, at medarbejderne er nærværende, giver tryghed, omsorg og udfordre både i voksen- og børneinitierede lege. Vi observerer aktivt børnenes lege og deltagelsesmuligheder, med henblik på at legefællesskaber blandt børnene kan udvikle sig positivt for alle børn. Vi er derfor opmærksomme på, om der er børn som er på kant eller står uden for legen, om der er behov for en rammesætning for legen med nye roller og sociale kombinationer.

Derfor:

- Sikre vi tydelig indretning og animering af legezoner, så vi understøtter alle børn i at tilgå leg.
- Legezonerne er indrettet så de lægger op til social leg.
- Vi indretter alle rum, så der er god plads til at lege på.
- Medarbejderne er aktivt deltagende i børnenes leg, og er opmærksomme på hvilken position de skal indtage for at understøtte legen bedst muligt.
- Vi bruger legen til at inddrage børn i udsatte positioner i fællesskabet.

Vores team struktur gør det muligt for os at tilbyde børnene et langt større udvalg af legezoner, som giver børnene mulighed for at fordele sig ud på et større område. Dette øger muligheden for små grupper og individuelle børnehensyn. Det giver de voksne flere muligheder for at følge børnenes spor, og lave aktiviteter og lege indenfor børnenes interesseområder.

Læring

Læring sker hele dagen gennem leg, socialt samspil, hverdagsrutiner og planlagte aktiviteter.

"Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling."

Dagtilbudsloven § 8 stk. 2

Læring er det, der sker i barnet, når det gennem sine erfaringer danner sig en forståelse for, hvordan verden hænger sammen.

Dette sker ved at barnet:

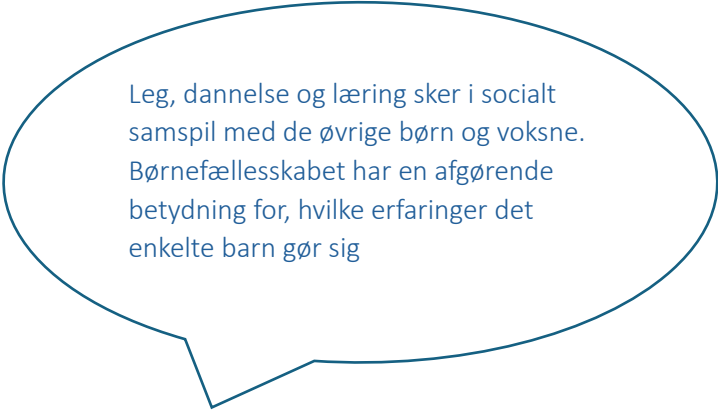
- Udforsker med krop og sanser
- Undrer sig og stiller spørgsmål
- Bliver udfordret tilpas

- Eksperimenterer med forskellige materialer og derved gør sig nye opdagelser
- Oplever at det kan bidrage til f.eks. at ændre på regler og bidrage med nye løsninger
- Indgår i relationer og fællesskaber med andre børn og voksne

I Blikfang bestræber vi os derfor på at skabe et trygt og inddragende læringsmiljø hvor barnet får mod på at udforske og eksperimentere, og hvor der er plads til at fejle. Især gennem legen og den legende tilgang understøtter vi børnenes naturlige lyst til at lære, udforske, undre sig og eksperimentere, samt ved selv at fremstå som gode rollemodeller. Samtidig tager vi udgangspunkt i børnenes interesser når vi planlægger aktiviteter eller nye legezoner. Dette ud fra at det skal være meningsfuldt for barnet.

Vi er opmærksomme på at læring foregår på mange forskellige niveauer. Både i den planlagte vokseninitierede aktivitet, hverdagsrutinerne, børneinitierede leg mm. vi bestræber os derfor på at skabe et læringsmiljø med en balance mellem vokseninitierede – og børneinitierede aktiviteter.

Børnefællesskaber

Leg, dannelse og læring sker i socialt samspil med de øvrige børn og voksne. Børnefællesskabet har en afgørende betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig

Alle mennesker har behov for at høre til i et fællesskab. I Blikfang ønsker vi at skabe et miljø hvor alle børn med hver deres kompetencer og forskelligheder kan bidrage til fællesskabet og dermed opleve at være værdifuld for fællesskabet.

Børn der har svært ved at lege, har begrænsede deltagelsesmuligheder i børnefællesskabet.

De pædagogiske medarbejdere skal derfor understøtte, at alle børn udvikler legekompetencer og dermed bliver aktive medspillere i fællesskabet.

Børnene skal tilbydes læringsmiljøer, der danner grundlag for fællesskaber og for relationer i et inkluderende miljø, der forebygger eksklusion.

- Børnefællesskabet er afgørende for det enkelte barns trivsel, læring og udvikling.
- Børn er afhængige af den sociale relation for at kunne trives og opnå bekræftelse, anerkendelse og selvværd.
- Det er de pædagogiske medarbejders ansvar at tilrettelægge et læringsmiljø, der tager højde for og hensyn til både individets og fællesskabets aktuelle behov.
- Balancen mellem individ og fællesskab har betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig om sig selv og dets position i fællesskabet.
- Børnefællesskaber styrkes af at arbejde bevidst med opdeling af børnene i både større og mindre grupper i løbet af dagen

Udgangspunktet for opdeling af børnene i mindre grupper, er altid en faglig refleksion i forhold til behov, relationer og udvikling og med et klart formål:

- At give børnene erfaringer med både små og større grupper samt at være sammen på tværs af alder, grupper, køn m.m.
- At planlægge målrettede pædagogiske aktiviteter ud fra børnesammensætningen.
- At skabe rammen for en tættere og mere nærværende relation og dialog mellem børn og voksne

Pædagogisk læringsmiljø

De pædagogiske læringsmiljøer skal understøtte børnene i deres følelsesmæssige, sociale, kropslige, og kognitive udvikling.

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet,

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

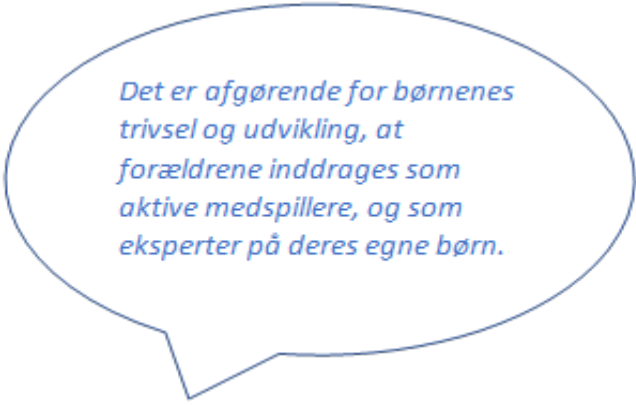
I det daglige arbejde med børnene, er vi bevidste om at skabe læringsmiljøer som passer til børnenes nærmeste udviklings zone. Om formiddagen foregår det i mindre grupper og om eftermiddagen i større grupper, hvor vi via vores fysiske læringsmiljø sikre, at børnene har plads til leg og fordybelse uden at de forstyrrer hinandens leg.

Vores læringsmiljøer foregår over hele dagen. Vores daglige rutiner som f.eks. vores samling, måltider, garderobe, bleskift mm er gode læringsrum for det enkelte barn, hvor det kan i at øve sig i at mestre nye kompetencer som at vente på tur under samling til at mestre at tage sit tøj af og på.

Vores læringsmiljøer kan både være planlagte og opstå spontant når vi følger børnenes spor.

I vores planlagte aktiviteter er vi opmærksomme på, at vi tilgodeser og sikre at alle læreplanstemaer kommer i spil i løbet af dagen ud fra de behov der er hos det enkelte barn og i børnegruppen. Vores opgave er at sikre at vi indtager den nødvendige positionering i forhold til børnegruppen. Det kan være at gå foran og vise vejen, ved siden af og guide, støtte og vejlede, og bagved og hjælpe efter behov.

Samarbejde med forældrene omkring børns læring

Det er afgørende for børnenes trivsel og udvikling, at forældrene inddrages som aktive medspillere, og som eksperter på deres egne børn.

”det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi er meget bevidste om at børn og forældre er forskellige og har forskellige behov og forventninger i forhold til dagtilbuddet og det pædagogiske personale.

I vores møde med forældre og børn er vi åbne og nysgerrige. Det er for os vigtigt allerede fra starten at få skabt et tillidsfuld gensidigt og ligeværdigt samarbejde omkring barnet, dette skaber grobund for at vi sammen ser det hele barn, hvor både hjem og institution er vigtige brikker i forhold til barnets trivsel, udvikling og læring.

Vi tilbyder opstartssamtaler i vuggestuen samt en overgangssamtale fra vuggestue og til børnehave for at sikre den gode overgang både for barnet og familien. Derudover tilbyder vi en 3.månederssamtale hvor vi gør status på barnets opstart, trivsel og udvikling.

Vi vægter desuden den daglige dialog højt, hvor vi fortæller om stort og små, sjove episoder eller hvis noget har drillet eller været svært. vi er derfor altid åbne overfor at holde forældresamtaler.

Gennem aula orienterer vi om hvad der foregår i Blikfang samt hvad har været af aktiviteter for børnene.

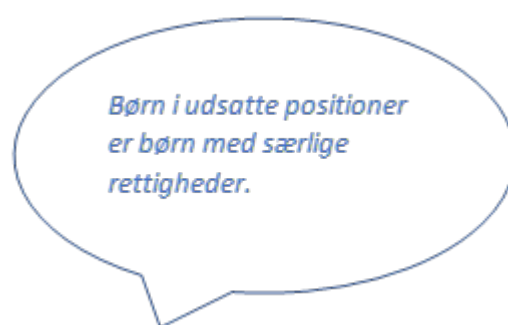
Forældresamarbejdet omfatter:

- Indkøring
- Den daglige kontakt – en løbende dialog om barnets daglige trivsel og praktiske forhold.
- Samtaler i forhold til trivsel og udvikling
 - Rettidig dialog om eventuelle bekymringer.
 - Ved samtaler deltager som udgangspunkt en pædagog og ved behov pædagogisk leder.
- Forældremøder
 - Dialog om det aktuelle læringsmiljø
 - Workshops hvor forældre kan få et indblik i det aktuelle læringsmiljø.

- Forældrearrangementer
 - Hvor medarbejderne er imødekommende og guidende værter for forældrene med henblik på at øge alle børn og familiers deltagelsesmuligheder.
- Forældreråd og forældrebestyrelse
 - Dialog om ramme og retning
- Formidling
 - Dokumentation af børnenes læringsmiljøer via aula.

Samarbejdet er et fælles ansvar for og en fælles interesse i, at baret trives, udvikler sig og lærer mest muligt.

Børn i udsatte positioner

”det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø, tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Københavns kommune vurderer vi to gange årligt alle børns trivsel gennem værktøjet TOPI. Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet, får vi et hurtigere øje på de børn der er i begyndende mistrivsel, og vi kan derved hurtigere i gang sætte relevante, nødvendige og hensigtsmæssige handlinger i et tæt samarbejde med forældrene.

Alle børn oplever i perioder at være i en udsat position. Det kan for eksempel være på baggrund af:

- Uhensigtsmæssig struktur med ekskluderende praksis til følge
- Uhensigtsmæssigt samarbejde – både kollegialt og i forældresamarbejdet
- Skilsmisse
- Alvorlig sygdom/dødsfald i familien
- En svag socioøkonomisk baggrund
- Sociale eller adfærdsmæssige udfordringer
- Ensomhed
- Mobning
- Fysiske/psykiske funktionsnedsættelser

Fælles for dem er, at de er i risiko for mistrivsel og for at være på kant af fællesskabet - i nogle tilfælde helt uden for fællesskabet.

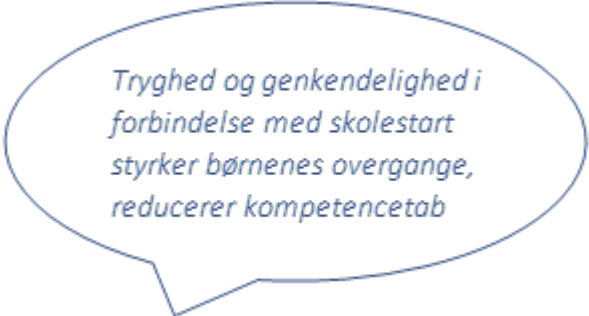
Udsatte positioner er kontekstafhængige, og kan altid forandres, og det er opgaven.

Disse børn har brug for og ret til, at læringsmiljøerne bliver tilrettelagt, så de har mulighed for at deltage, og blive mødt positivt i et stimulerende børnefællesskab, hvor de oplever sig betydningsfulde. Det kræver en stærk og kompetent pædagogisk indsats, med afsæt i faglig refleksion og med fokus på at ændre adgangsbilletten til fællesskabet.

Fundamentet i vores arbejde med børn i udsatte positioner er:

- Vi har en grundlæggende tydelig organisering og struktur på dagen.
- Vi anvender piktogrammer for hele børnegruppen.
 - I særlige tilfælde laver vi et målrettet til barnet.
- Vi har tydeligt animeret legezone, så alle børn kan tilgå leg.
- Vi inddeler altid børnegruppen i det antal voksne der er i teamet, så vi sikrer mindre grupper.
- Vi forbereder børnegruppen på dagens aktiviteter.
- Vi sætter tidligt ind når vi oplever ubalance i trivsel.
 - Vi udarbejder børneprofiler som indeholder omsorgsanalyse, motorisk profil samt sprogtrappe/sprogtest for at sikre at vi har været omkring det hele barn.
 - Gør brug af klyngens ressource personer og team i forhold til opstart af handleplan og tiltag.
 - Det bærende Element i alle handleplaner er relation, tilknytning og mentalisering.
- Inddrages i rutine situationer.
- Vi inddrager forældrene tidligt som en aktiv samarbejdspartner da de er en vigtig ressource med vigtig viden om barnet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Tryghed og genkendelighed i forbindelse med skolestart styrker børnenes overgange, reducerer kompetencetab

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

I Københavns kommune starter alle børn i KKFO 1 maj. I tæt samarbejde med skole og KKFO arbejder vi tæt sammen om at sikre en tryk og god overgang mellem børnehave og KKFO/skole. Dette sker igennem i styrket overgange, hvor storgruppen kommer på besøg både i KKFO'en og i skolen, samt børnehaveklasselederen kommer på besøg i børnehaven. Derudover deltager storgruppen i en række aktiviteter med de andre

storgrupper på Christianshavn hvor de f.eks. tager på naturcenter Kløvermarken, deltager i projekt her bor jeg i september, som afsluttes med fælles sang hvor de nye børnehaveklasser deltager.

Tryghed er afgørende for at børnenes overgang til de nye rammer bliver en succes. Et systematisk samarbejde mellem den afgivende og modtagende enhed, med udgangspunkt i det enkelte barn, spænder et sikkerhedsnet ud under børn og forældre. Med henblik på at skabe genkendelighed kommer klyngens overgangsteam, allerede 8 måneder før børnene skal starte i fritidsinstitutionen, rundt i storbørnsgrupperne. Overgangsteamet består af medarbejdere fra fritidsinstitutionen, der målrettet arbejder med børnene ud fra en beskrevet ramme, og derigennem danner relationer til børnene. På den måde sikrer vi en glidende overgang, der både reducerer børnenes kompetencetab og kompenserer for relationstab⁵

Etablering af klyngens overgangsteam supplerer samarbejdsaftalen mellem skolen, fritidsinstitutionen og børnehaverne på Christianshavn – både de selvejende og de kommunale.

Samarbejdsaftalen indeholder blandt andet følgende delmål:

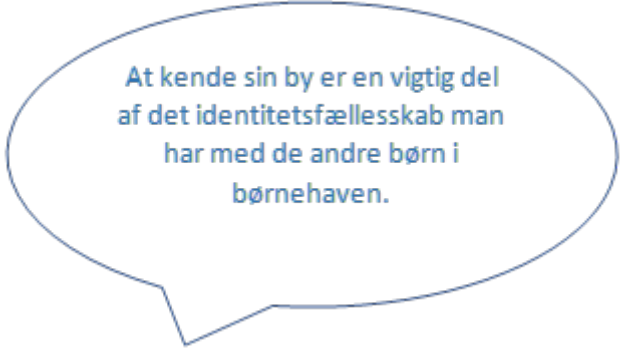
- fælles forståelse for og tilgang til børns læring og hvad der er vigtigt for børnene
- fælles værdier med tilhørende adfærd
- fælles forståelse for børn i udsatte positioner
- fælles begrebsforståelse mellem børnehave, FIC og skole
- høj kvalitet i videns overdragelser
- at alle udfordrede børn er identificeret

I storgruppen arbejder vi med følgende fokus punkter for at understøtte børnenes læring og kompetencer med henblik på skoleparathed.

- Robusthed
- Behovsudsættelse
 - vente på tur, vente med at spise, ikke at afbryde når andre er i gang med at fortælle.
- Vedholdenhed
 - kunne fordybe sig og blive i en aktivitet til den slutter.
- Relationskompetencer
 - at være en god ven, at kunne tage og vise hensyn til andre, kunne gå på kompromis, dele med andre, at kunne sig fra og sætte egne grænser.
- Praktiske kompetencer
 - at være selvhjulpen, selv klare at gå på toilet.

Derudover leger vi med tal og bogstavs kendskab, hvor børnene bl.a. øver sig i at skrive sit eget navn.

Inddragelse i lokalsamfundet

At kende sin by er en vigtig del af det identitetsfællesskab man har med de andre børn i børnehaven.

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi inddrager nærmiljøet i de pædagogiske projekter, når vi udvælger steder, bygninger og skulpturer.

Storbørnsgruppen besøger lokale museer i forbindelse med projekter.

Vi har en særlig skulptur-tur som samtidig er en rundtur på Volden.

Vi går tur på Christiania og udfordrer børnenes motorik, når vi klatrer på Voldens skrænter.

Vi går ture til de lokale legepladser.

Vi lytter til klokkespillet i Frelserkirken og synger de sange, vi genkender.

Vi besøger kirken i forbindelse med jul.

Vi benytter offentlig transport og øver at færdes i trafikken.

Vi benytter det lokale bibliotek.

Hvert efterår har vi et stort fællesprojekt med indskolingen og de kommende skolebørn. Børnene øver sig på sangen ”Her bor jeg” og mødes for at synge sammen og lytte til at sangen bliver spillet i Frelserkirkens klokkespil.

I forbindelse med ”Her bor jeg”-projektet tager vi ud og ser, hvor børnene bor. Vi benytter offentlig transport, så børnene får en fornemmelse af, hvordan infrastrukturen hænger sammen.

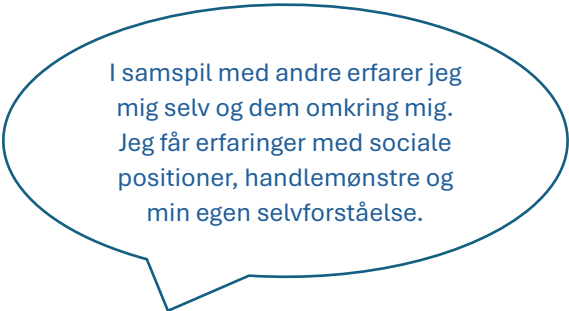
De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

I samspil med andre erfarer jeg mig selv og dem omkring mig. Jeg får erfaringer med sociale positioner, handlemønstre og min egen selvforståelse.

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I Blikfang vægter vi, at børnene er i et anerkendende miljø, hvor der er rig mulighed for at udvikle selvstændighed, selvtillid og skabe sig selv. Vi skaber trygge rammer, hvor børnene bliver hørt, set og forstået i en respektfuld og anerkendende relation. Vores daglige fokus er både på det enkelte barn samtidig med at prioriterer fællesskab og forskellighed højt.

- Sikre vi at alle børn har en tæt, positiv og tryk relation til alle voksne.
- Vi ser børnene og møder dem der hvor de er, og vi bestræber os altid på at forstå og bekræfte deres intentioner og initiativer.
- Vi italesætter og validerer barnets følelser og tanker både ved glæde, vrede eller når de er ked af det.
- Vi forbereder børnene forud for dagens aktiviteter, så alle børn ved hvad de skal og med hvem. Dette understøttes af visualisering af aktiviteter via piktogrammer og billeder af alle legegrupper.
- Børnegruppen er hver formiddag inddelt i mindre grupper, så de voksne i højere grad kan sikre nærvær, samspil mellem børn og voksne og børnene imellem, og understøtte dem som har behov for at blive guidet ind i fællesskabet.
- Vi har fokus på sammensætningen af legezoner så de fremstår tydelige og afgrænset, så de kan understøtte alle børn i at tilgå leg. Indretning og animering viser tydeligt, hvad barnet kan lege og legetøjet er tilgængeligt.
- Når vi indretter legezoner, tager vi altid udgangspunkt i hvad der optager børnene, så vi sikrer, at de er meningsfulde for børnene og understøtter deres lyst til leg og læring.

- Vi tilrettelægger aktiviteter, så alle børn har mulighed for at deltage. De voksne initierede aktiviteter og lege er planlagt, så de kan rumme forskellige behov og udviklingstrin i børnegruppen.
- Vi arbejder aktivt med pædagogiske døre.
- Vi er opmærksomme på at børnene har forskellige måder at deltage i aktiviteter.
- Vi opfordrer børnene til at turde prøve nye ting, men hvis de ikke er parate, så lader vi dem kigge på til de selv langsomt nærmer sig og tilkendegiver at de vil være med. dette kan ske både nonverbalt og verbalt afhængig af om det er et vuggestue- eller børnehavebarn.
- De voksne udviser altid glæde og begejstring når de indgår i samspil med børnene for at understøttet barnets lyst og motivation til at deltage og dermed understøttet barnets udvikling og læring.
- Alle børn er lige vigtige, og vi er derfor altid imødekommende overfor børnenes initiativer i løbet af dagen.
- Vi holder samling hver dag hvor barnet oplever:
 - At være en del af et fællesskab hvor alle er lige vigtige og kan bidrage med noget værdifuldt
 - At blive hørt.
 - At få lov til at deltage på egne præmisser.
 - Samlingen følger samme struktur hver dag, for at sikre alle børns deltagelsesmuligheder.

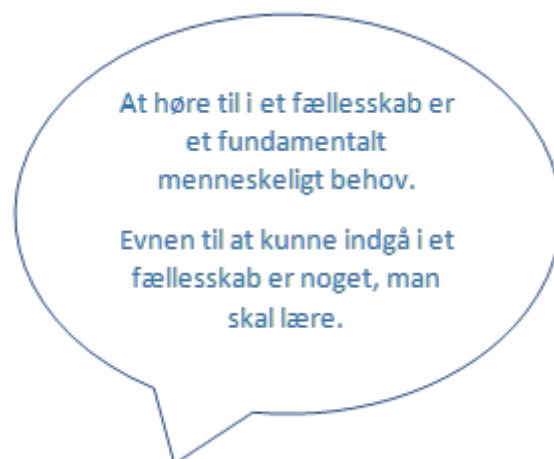
Praksis eksempel vuggestuen

Det er tidlig morgen og børnene er begyndt at komme møde ind i vuggestuen. Pædagogen som har ansvaret for modtagelsen denne morgen, kan se og høre at det er lidt svært denne morgen med at blive afleveret. Det lille barn bliver afleveret til pædagogen grædende som krammer barnet til ind sig og siger "jeg kan høre at det lige blev lidt svært at sige farvel til mor. Det er okay at blive ked af det. Jeg vil gerne hjælpe dig". Det lille barn stopper med at græde og kigger op på pædagogen som spørger om de sammen skal gå ind og se hvad de andre leger? Barnet kravler ned fra pædagogen og tager hende i hånden. Sammen går de ind på stuen.

Praksis eksempel børnehaven

Vi skal spise og der skal dækkes bord. To børn dækker bord, og går ned mod vognen, to andre børn spørger om de må gå med, og får lov. Vi snakker om hvad der skal være på vognen og børnene finder sammen ud af hvem der skal skubbe og hvem der styrer vognen tilbage til stuen. De får samarbejdet om at dække to borde og kalder de resterende børn til frokost.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Vi er noget i kræft af vores relationer. Som sætningen siger, så udvikles sociale kompetencer i fællesskab med andre mennesker. De vigtigste elementer i sociale kompetencer er empati, evnen til tilknytning og sociale færdigheder. Vi ønsker i Blikfang gennem nære og trygge relationer, at give børnene erfaringer og mulighed for selv at udvikle meningsfulde og nære relationer til andre mennesker, hvor der er plads til at give udtryk for egne følelser og behov, samtidig med at de kan forstå og sætte sig i den andens sted.

- Vi møder altid børnene anerkendende og lytter til dem.
- Vi støtter børnene i at kommunikere og udtrykke sig i samvær med andre, ved at benævne og bekræfte deres intentioner og initiativer.
- Støtter børnene i at lege sammen, vi støtter og guider ved at vise hvordan, ved at gå foran, ved siden af eller bagved i legen.

- Vi anvender mentalisering.
- Vi inddeler børnegruppen i mindre legegrupper hver dag hvor vi tager udgangspunkt i:
 - Behov i børnegruppen.
 - Indbyrdes relationer i børnegruppen. Både de hensigtsmæssige / uhensigtsmæssige
 - Børn man kan spejle sig i.
- Holder daglige samlinger hvor vi f.eks. har fokus på turtagning, at lytte, være i centrum, vise hensyn, mm.
- Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden, ud fra et mesterlæreprincip hvor de store hjælper de små. Samtidig opfordrer vi børnene til at række mad og skåle videre til hinanden under måltidet.
- Vi har fokus på at italesætte forskelligheder som en ressource, og at alle kan bidrage med noget værdifuldt til fællesskabet.
 - Gennem aktivt brug af fri for mobberi materialet.
 - Vi lytter til hinandens input i samlinger.
- Vi italesætter børnenes følelser og tanker både ved glæde, vrede eller når de er ked af det. Vi begrundes og validerer følelserne både for barnets selv og for børnegruppen, for at understøtte dem i at være opmærksomme på hinanden.
- Gennem aktiviteter øver vi turtagning, så børnene øver sig og lærer at ikke alle behøver at gøre det samme på samme tid, men at alle får lov, når det bliver deres tur.
 - Det kan være under måltidet hvor der ventes på skålen kommer rundt.
 - I samling hvor børnene skiftes til at vælge en sang fra sangkufferten.

Praksis eksempel – Vuggestuen

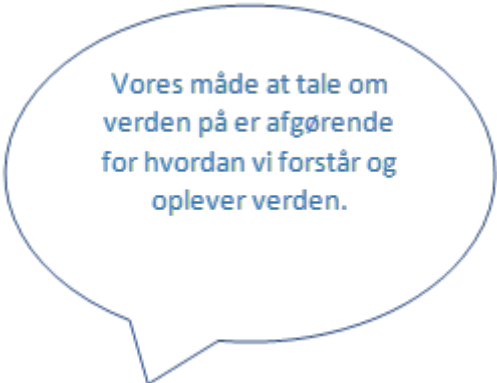
En gruppe børn sidder og læser sammen med en pædagog. De er i gang med at læse – Lili går i zoo. Børnene begynder hver især at fortælle at de også har været i zoo og hvilke dyr de har set. En lille pige P, har svært ved at komme til orde. Dette er pædagogen opmærksom på og siger højt ud i gruppen, at nu skal vi lige høre hvad P gerne vil fortælle. Alle stopper med at snakke og kigger på P som fortæller om alle de dyr hun har set i zoo og at det var sammen med mormor. De andre lytter og venter med at snakke videre til P er færdig med at fortælle. Et andet barn fortæller at det også var i zoo med sin mormor og der snakkes videre.

Praksis eksempel - Børnehave

En Pædagog har gjort klar til leg ved at opstille en lille BRIO togbane med tilbehør. To børn tager initiativ til at bygge videre på togbanen. Pædagogen sætter sig ned på gulvet ved siden af togbanen og spørger børnene nysgerrigt hvilke togskiner de skal bruge? Et barn tager en lige togskinne i hånden og det andet barn tager en buet togskinne, som de vil sætte på samme sted. Pædagogen spørger børnene om man mon kan bruge begge togskiner i forlængelse af hinanden? Børnene ser på hinanden og det ene barn forslår at de først sætter den lige togskinne på og herefter dreje skinnen. Det andet barn siger, ja og så kan vi sætte flere drejeskiner på bagefter, så toget kan køre den anden vej. Pædagogen tager flere drejeskiner op af kassen med togskiner som børnene har sagt at de skal bruge. Børnene samarbejder om at sætte skinnerne sammen. Et af børnene tager herefter en togperron op af kassen med tilbehør og siger, vi skal have en togstation, hvor man kan stå af og på med toget. Pædagogen responderer med begejstring i sit toneleje, det var en god ide. Barnet smiler og nikker og sætter tog stationen på. Det andet barn siger, jeg vil gerne have en tunnel her og peger i retningen af den anden ende af togbanen. Pædagogen responderer med begejstring, det var en god ide og barnet fastgøre tunnelen til togskinnerne. Det ene barn siger begejstret til det andet barn, nu bliver det en god togbane. Det andet barn tilføjer, ja nu kan man både køre hjem og langt væk. Børnene smiler til Pædagogen og Pædagogen smiler tilbage og siger begejstret, ja nu kan I både køre hjem og stå af på togstationen og køre længere væk igennem tunnelen, det bliver sjovt.

Pædagogen finder et sporskifte spor med to spor og spørg børnene om der kan tilføjes et ekstra spor, hvor der kan køre en Metro linje? Et af børnene siger, det er en god ide og sætter sporskifteskinne på og begynder at samle endnu et spor. Pædagogen foreslår at der skal tilføjes en Metrostation, måske Christianshavns Torv Metrostation?

Kommunikation og sprog

Vores måde at tale om verden på er afgørende for hvordan vi forstår og oplever verden.

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vi anser sproget som et nødvendigt middel for barnet til at kunne kommunikere med sin omverden. Igennem sproget kommunikerer børnene deres tanker, følelser, behov, meninger og oplevelser, ligesom sproget er et værktøj til at forstå andre.

Barnets sprog stimuleres og udvikles i samspil med andre, både børn og voksne.

I vores daglige pædagogiske arbejde har vi stort fokus på det sproglige læringsmiljø, herunder at vi altid fremstår som sproglige rollemodeller.

- Vi sætter ord på handlinger.
- Vi laver dialogisk læsning både i de mindre og større grupper.
- Vi arbejder med temaer, med udvalgte fokus ord.
- Vi arbejder med sprog kategorier, som skal bidrage til et øget ordforråd

- Leger med sproget. Vi vrøvler med sproget, bruger rim/remser.
- Vi bruger hverdagens rutine situationer som gode læringsrum.

Praksis eksempel – Vuggestuen

En gruppe børn er på badeværelset for at få skiftet ble og få toget af inden lur. Under hele forløbet sætter pædagogen ord på alle børnenes handlinger og understøtter med gestik hvor hun peger på den ting som italesættes.

”nu skal du tage din ble af ved at hive i flapperne på siden af din ble, også skal du smide bleen ned i skraldespanden”. Barnet kigger op på pædagogen og gentager ”bleen af”

Praksis eksempel - Børnehaven

I storbørnsgruppen skal deres faste voksen på ferie. Hun spørger gruppen hvordan de kan hjælpe vikaren der skal være sammen med dem mens hun er på ferie. Tre drenge i gruppen begynder at fortælle om hvordan de vil fortælle om samlingskufferten og hvordan de plejer at holde samling.

Efterfølgende da den faste voksen er tilbage fra ferie, fortæller vikaren hvordan de 3 drenge førte hende igennem samlingen ved at instruerer hende i hvad hun skulle gøre og i hvilken rækkefølge.

Krop, sanser og bevægelse

Livsduelighed handler om at være nysgerrig og kaste sig ud i livet – også rent fysisk. De voksnes roller er at agere inspirator og sikkerhedsnet.

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Barnets krop og bevægelse har en central betydning for dets tilgang til såvel den sociale udvikling, den følelsesmæssige udvikling, den sproglige udvikling og den sansemotoriske udvikling.

I blikfang ønsker vi derfor at tilbyde et udfordrende læringsmiljø med plads til motoriske aktiviteter, hvor barnet har mulighed for at udforske – øve og mestre – egen kunnen og formåen og som motiverer barnet til bevægelse.

På legepladsen er der forskellige muligheder og måder at bruge kroppen på:

- Steder at klatre.
- Ujævne underlag.
- Små bakker
- Sanseoplevelser med blade, jord, sand, vand, grene, græs.
- Gynger

Inden døres:

- Rum med fokus på og plads til fysisk leg med adgang til bolde, motorikbaner, sansemåtter mm.
- Vi har trapper
- Vi planlægger bevægelse lege i de mindre grupper med fokus både på høj og lav intensitet og energi.

Derudover:

- Afholder vi hvert år børne OL, hvor vi motiverer og inspirerer børnenes naturlige lyst til bevægelse.
- Børnene inddrages i rutiner hvor de selv øver sig i at tage tøjet af, bleskift hvor de selv åbner deres ble og tager den af og henter en ny i skuffen. I måltidet hvor de selv dækker bord og rækker skåle og fade rundt og selv øser op i glas og på tallerken.
- Vi arbejder systematisk med projektet BOB, hvis formål er at understøtte og sikre børnenes kropskendskab, kropsbevidsthed og kropslig bevægelse.
- Vi inddrager bevægelse i alle vores samlinger, som alle starter og slutter med en bevægelsesleg.
- Vi inddrager bevægelseslege i vores praksis omkring børn i udsatte positioner, hvor vi især har fokus på lege som stimulerer den propriotive sans, for at sikre deres deltagelsesmuligheder i aktiviteter og samspil med andre.

Praksis eksempel – Vuggestuen

En pædagog er i salen med en gruppe børn hvor de skal lege med faldskærm.

Pædagogen siger til børnene at de skal holde fast i faldskærmens kant med begge hænder.

Pædagogen spørger et af børnene om de vil prøve at sidde midt inde på faldskærmen for nu skal vi lege at vi er i Tivoli? Barnet siger ja og sætter sig på faldskærmen. Pædagogen siger nu skal vi løbe rundt i en cirkel med faldskærmen i hænderne. Imens der bliver løbet, begynder Pædagogen at synge, "Hvem vil med i Tivoli, (...) har sagt at hun vil gi en tur i karrusellen... vi drejer og drejer og drejer". Et barn hviner højt af begejstring, et andet barn siger se hun drejer rundt og griner. Børnene prøver på skift at sidde i "Karrusellen". Bagefter siger Pædagogen, nu skal vi lege at vi får en tur i luftballonen i Tivoli. Børnene råber ja i kor og pædagogen spørg igen et barn, om barnet vil ligge sig inden under faldskærmen, i midten? Barnet siger ja. Nu begynder pædagogen at synge, "Hvem vil med i Tivoli, (...) har sagt at han vil gi en tur i luftballonen... Det suser og suser og suser". Pædagogen og børnene løfter armene op og ned, så faldskærmen bevæger sig op og ned og skaber en blæsende luft. Barnet som ligger under faldskærmen griner og siger, se mit hår, se mit hår det blæser. Et af børnene i rundkredsen bukker sig ned og kikker på barnet som ligger under faldskærmen og siger, ja dit hår blæser og det ligner du flyver.

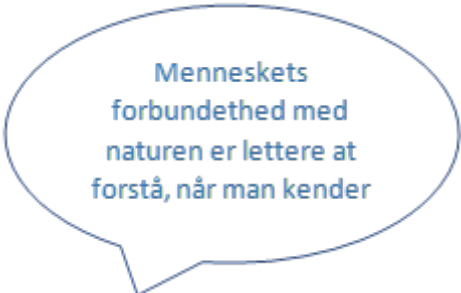
Praksis eksempel – børnehaven

Børnegruppen er på legepladsen.

En Pædagog har opstillet en forhindringsbane med nogle kasser, hulahopringe, en bænk, en tunnel, og kæmpe plus plusser samt planlagt at børnene skal gå balancegang på kanten af sandkassen. Børnene kommer hen til Pædagogen og Pædagogen siger, skal vi lege Jorden er giftig? Børnene siger ja i kor og stiller sig bagved Pædagogen. Pædagogen starter legen ved selv at hoppe med samlede ben fra hulahopring til hulahopring og herefter springe lidt længere til en kasse. Børnene imiterer

Pædagogens handlinger, en ad gangen, på en række efter hinanden. Et barn siger, pas på hvis du hopper ud rammer du lavaen og dør. Pædagogen siger, hvad sker der hvis man dør i legen? Et andet barn siger, så skal du starte forfra. Pædagogen gentager reglen og børnene er indforstået med reglen. Børnene kravler herefter igennem tunnellen, og videre op over bænken, kravler nedenunder to stole, for til sidst at gå balancegang på sandkassens kant. Børnene gentager gentagende gange forhindringsbanen og et barn tilføjer, hvis I falder ned, bider krokodillen jer. Et andet barn siger, så vil jeg være krokodillen. Pædagogen foreslår, at hvis man falder ned og bliver bidt af krokodillen, bliver der endnu en krokodille. Legen foresætter og til sidst er der 5 krokodiller og 4 som foresætter med at gennemfører banen uden at falde i lavaen.

Natur, udeliv og science

Menneskets
forbundethed med
naturen er lettere at
forstå, når man kender

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

oplevelser i naturen udvikler børnenes følelsesmæssigt, både mentalt og fysisk. I Blikfang vil vi gerne give børnene mange forskellig artede natur oplevelser, så deres krop og sanser stimuleres, samtidig med at deres nysgerrighed udfordres.

Vi mener det er vigtigt, at børnene opnår en forståelse for vigtigheden af at vi respekterer og passer på naturen og miljøet samt at de introduceres for genbrug, bæredygtighed og biodiversitet.

- Vi har børn ude hverdag.
- Følger årstidernes skiften.
 - Vi har aktiviteter og projekter som følger årstiderne. Gro og spir i foråret, høst tema i efteråret mm.
- Oplever forskellige naturfænomener.
 - Børnene er ude i alt slags vejr med mulighed for at sanse og opleve de forskellige naturfænomener og årstidernes skiften. Bladene visner, vind, regn, sne mm.
- Leger, undersøger og eksperimenterer med de 4 elementer
 - Vandlege hvor vi undersøger hvad kan flyde og hvad synker til bunds.
 - Hvad sker der med is, når det møder varme.
- Sorterer vores eget affald samt deltager i den årlige affaldsindsamling.
 - Alle stuer har spande til at sorterer i.
- Tema om genbrug, bæredygtighed og biodiversitet.
 - Vi genbruger dåser og glas fra køkkenet.
 - Vi genplanter grøntsagstoppe.
 - På legepladsen er vores blomsterkasser er inddelt i farver, så vi kan undersøge hvilke farver, tiltrækker hvilke insekter.
- Vi finder og identificerer insekter, dyr, fugle i nærmiljøet
- Fokus på matematisk opmærksomhed.
 - Ved borddækning tæller vi hvor mange glas vi skal bruge
 - Når børnene laver mad, er de med til at måle korrekt op o målebægere eller på køkkenvægten.
 - Forskellige legezoner hvor der er konstruktionslegetøj hvor børnene kan gøre sig erfaringer med former, balance og tyngdekraft.
 - Vi snakker former og størrelser.
- På ture i lokalområdet og på legepladsen går vi på opdagelse efter insekter som vi efterfølgende snakker om.

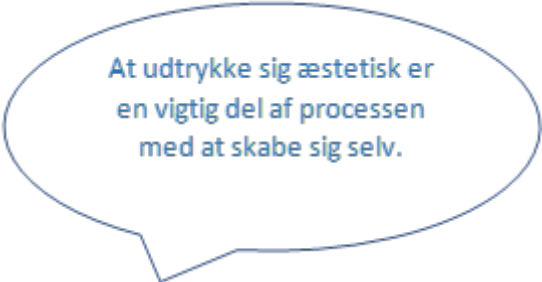
Praksis eksempel – Vuggestuen

En lille gruppe børn var ude på legepladsen, hvor de får øje på nogle fugle som de bliver optaget af. Under frokosten kommer fuglene igen frem og bader i nogle vandpytter. Børnene bliver igen optaget af fuglene. De voksne italesætter at det var lige som de fugle de så tidligere, og får skabt en dialog med børnene omkring hvordan ser fuglene ud, hvad mon de spiser og hvor mon de bor. For at følge barnets spor, satte pædagogerne gang i et fugletema hvor der blev sunget om fugle, lavet fuglefoder, kigget i fuglebøger og lavet kikkerter til fuglesafari.

Praksis eksempel - Børnehaven

Der er otte børn der er meget optaget af regnbuer, og vi bliver enige om at lave vores egen. Vi laver tre store kander med vand og farver det med blå, rød og gul frugtfarve. Børnene blander farverne på kryds og tværs og vi sammenligner hvor mange forskellige nuancer af den samme farve man kan lave.

Kultur, æstetik og fællesskab

At udtrykke sig æstetisk er
en vigtig del af processen
med at skabe sig selv.

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur er udtryk for menneskers forståelse og tilgang til verdenen, derfor vil vi i Blikfang give børnene mulighed for at møde mangeartede kulturer, udtryk og oplevelser, så de får en bredere opfattelse og forståelse af den verden, af andre mennesker/kulturer og deres egne muligheder og potentialer. Vi ønsker i Blikfang at skabe et

læringsmiljø hvor børnene understøttes i samt have tid og rum til at udtrykke sig som de unikke personer de er.

- Vores hverdag er fyldt med sang, musik, fortællinger og bevægelse.
- Vi fordyber os sammen med børnene i deres kreative processer, og hænger børnenes bidrag op på stuerne.
- Vi har et værksted hvor materialer er synlige og tilgængelige for børnene. I løbet af en uge har alle børn en kreativ aktivitet hvor vi sikrer at de stifter bekendtskab med og gør sig erfaringer med forskellige materialer. Vi tegner, klipper og laver ting med perler, så vi samtidig understøtter børnenes finmotoriske udvikling.
- Vi har et læse lab, hvor børnene kan gøre sig erfaringer med forskellige genre.
- Vi fejrer traditioner og højtider som alle er med til at styrke fællesskabet.
 - Fastelavn, plantedag, sommerfest, her bor jeg, børne OL, Lucia og julehygge.
 - Børnene bidrager med udsmykning som hænger sammen med traditionen eller højtiden.
- På alle vores indgangsdøre hænger der skilte hvor der står høj på forskellige sprog.
- Vi besøger lokale kulturelle institutioner som bibliotek, kirken, Christiania, museer mm.
- Vi holder hver morgen samling hvor der indgår en sangkuffert med forskellige sange som understøtter den højtide eller projekt vi er i gang med.
- I projektet her bor jeg, har vi en temakasse, som lægger op til dialoger om forskellige familie former, samt vi er rundt og tage billeder af børnenes huse. Dette er med til at styrke børnenes respekt overfor hinanden.
- Vores legezoner er indrettet så der er forskellige materialer tilgængeligt.
 - Bøger der understøtter zonens tema mm.
 -

Praksis eksempel – Vuggestue

I vuggestuen bliver børnene samlet på gulvet for nu skal de til at holde samling. En voksen finder samlingskufferten frem som børnene sværmer omkring. Det er tydeligt, de godt ved hvad der skal til at ske. Den voksne udvælger 3 børn som på skift vælger en sang fra kufferten. Det første barn vælger figuren som symboliserer sangen "mester Jacob", og den voksne fortæller barnet og resten af gruppen at nu skal vi synge "mester Jacob".

Praksis eksempel - Børnehave

Det er snart fastelavn, to børn er lige startet i børnehaven og kender ikke rigtig fastelavn. En gruppe af børn i forskellige aldre, maler på en tønde til tøndeslagning og det ene mindre barn begynder at slå lidt på tønden. Et større barn stopper det mindre barn og fortæller at der skal slik ned i tønden og man skal hænge den op ude på legepladsen, før man må slå på den. Dagen efter hænger tønden på legepladsen, og det mindre barn råber med det samme "SLIK" og løber hen mod tønden. De større børn viser hvordan man slår med et bat, og vi får lavet tøndeslagning

Evalueringskultur

Evaluering er
kompetenceudvikling
og afgørende for det
"næste skridt".

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø."

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Evaluering af egen praksis er en nødvendighed for udvikling og sikring af kvalitet af praksis. Derfor er evaluering et vigtigt redskab som kræver refleksionskompetencer, og tager udgangspunkt i nysgerrighed, undren og observation.

Arbejdet med evaluering er en firedelt proces:

- Observation – undren eller nysgerrighed og umiddelbar refleksion
- Undersøgelsesmetoder og dokumentation
- Analyse af data
- Planlægning af fremtidige mål, tiltag og tegn

Alle projekter afsluttes med en grundig evaluering, som anvendes til fremtidige justeringer af tiltag og til at sikre kvalitet for børnene. Dette gøres systematisk på afdelingsmøder og personalemøder. Der laves også systematiske refleksionsøvelser som skal understøtte medarbejderne i at kigge på egen praksis og få øje på forbedringsmuligheder.

Hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

En effektiv evalueringsskiltur hviler på en struktureret tilgang, og derfor evalueres den pædagogiske praksis systematisk med henblik på at trække læring ud af erfaringer og bruge det som afsæt for det videre arbejde. For at styrke systematikken anvender vi de i klyngen udvalgte metoder (Se Værktøjskassen).

Med henblik på at opnå en positiv effekt for børnene skal vi indtænke deres perspektiv i evalueringsskilturen og være opmærksomme på at:

- vi aktivt inkluderer børnene i evalueringsskilturer, når det er passende
- vi fokuserer på effekten for børnene
- vi har fokus på processer frem for produkter
- vi reflekterer børnenes erfaringer og udsagn, så de får øje på egen læring.

Arbejdet med den styrkede læreplan kræver, at vi skærper og udvikler vores kompetencer i forhold til refleksion og evaluering samt prioriterer dette læringsrum som en vigtig del af processen. Det er en ledelsesmæssig opgave at sikre, at der bliver afsat ressourcer til at arbejde med evaluering, og det er den enkeltes ansvar at forholde sig fagligt reflekterende til egen og andres praksis.

Dette sikres blandt andet ved:

- Der afsættes tid af på afdelingsmøder, som i forvejen er indsat i årshjulet for afdelingsmøder.
- Der afsættes tid af på personalemøder, hvor der laves forskellige refleksions- og evalueringsskilturer.
- Alle evaluerer ud fra det samme evalueringsskiltur.

Vi anvender aula til at dokumentere hvordan vi arbejder med de pædagogiske mål, ved bla. At formidle billeder og beskrivelser fra hverdagen, dette formidles i daglige opslag eller i ugentlige fredags breve, som udover at indeholde generelle og praktiske informationer, også formidler hvordan teamet arbejder med periodens temaer og projekter.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Opstart af arbejdet med at evaluere vores fælles tilgang til den pædagogiske læreplan vil ske på personalemødet i maj måned, hvorefter det pædagogiske udvalg vil samle op og samskrive til en fælles evaluering.

på klynge plan udvælges der fælles evalueringsskilturer, som alle klyngens enheder forholder sig til og evaluerer på. Temaerne udvælges på baggrund af de pædagogiske tilsyn i klyngens enheder og besluttet i klyngens ledelsesteam.